

MESLEK İLE İLGI, DEĞER, YETENEK ve KİŞİSEL ÖZELLİK İLİŞKİSİ

Her insan doğuştan getirdiği kendisine özgü yetenekleri, potansiyeli farklı gizli güçleri vardır. İnsanlar yaşamları boyunca bunları ortaya koymak, kullanmak ve geliştirmek ister. Bize bütün bu olanakları sağlayacak olan mesleğimiz, yani işimizdir.

Bir başka deyişle bizim doğuştan getirdiğimiz yeteneklerimizin, potansiyelimizin ve daha sonra öğrenme yoluyla kazandığımız bilgi ve becerilerin en iyi şekilde kullanılabilmesi bizim için en doğru olan meslek alanı, işin seçilmesiyle mümkün olabilecektir. Bu sayede birey kendini gerçekleştirebilecek benlik kavramı sağlıklı ve kuvvetli bir şekilde gelişecek, yaptığı işi, mesleğini severek yapacaktır. Yapmış olduğu meslekten sadece maddi bir kazanç değil ruh sağlığımız için çok önemli olan psikolojik doyum (kazanç) elde edilmiş olacaktır. İnsanlara “Elinizde yaşamınızı rahat bir şekilde sağlayacak bir para geçse yine çalışmak ister misiniz?” sorusunu yöneltildiğinde % 85 EVET yanıtı alınmıştır.

EN İYİ MESLEK HANGİSİDİR?

Geçmişte şu anda gelecekteki en iyi meslek bireyin özellik ve koşullarına en uygun olan onu en çok tatmin edecek ve tüm yeteneklerini kullanarak kendini geliştirebileceği meslektir.

- Sevdiğiniz bir işi meslek edinirseniz, hayatta bir gün dahi olsa çalışmış olmazsınız. (Konfiçyüs)
- Hayatta bir gün bile çalışmadım, hepsi keyiften ibaretti. (Edison)

Meslek: İnsanların hayatlarını kazanmak için, belirli bir eğitim yoluyla kazandığı bilgi ve becerilere dayalı sürdürdükleri etkinlikler bütünüdür.

Bize göre sağlıklı bir meslek seçimi yapılabilmesi için şu üç unsurun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

A – Meslekleri ve Çalışma Alanlarını Tanıma.

B – Bireysel Özelliklerin (Faktörlerin) Tümü.

C – Bireysel Özellikler ile Mesleklerin Gerektirdiği Özelliklerin Uyumu.

MESLEK SEÇİMİ HAYATIMIZDA NELERİ ETKİLER?

- Kişinin o alanda iş bulma olasılığını etkiler.
- Kişinin başarı ve başarısızlığını etkiler.
- Kişinin işinden hoşlanıp hoşlanmadığını belirler.
- Meslek seçimi hayatın diğer yönlerini de etkiler. (Eşinizin seçimini, yaşadığınız mekanı vb).
- Bireyin dünya görüşünü ve değer yargılarını belirler.
- Tatil ve dinlenme sürenizi belirler.
- Sağlık durumunuzu etkiler.
- Toplumdaki statünüzü ve rollerinizi belirler.

MESLEKLER HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

* **Mesleğin Gerektirdiği Başlıca Faaliyetler:** Bütün gün, hafta ve ay boyunca yapılan tipik iş nedir? Bu işte çalışan insanların yapmak zorunda olduğu ne gibi faaliyetler var? Birinci derecede insanlar mı yoksa objeler mi meşgul olunmaktadır? Bireye getirdiği sorumluluklar vb.

* **Çalışma Ortamı ve Koşulları:** İş nasıl bir ortamda yürütülmektedir? Kapalı bir mekanda mı, açık havada, arazide vb. bir ortamda mı çalışıyoruz?

* **Çalışanlarda Aranılan Nitelikler:** Yaş, cinsiyet, boy, ağırlık, duyu organlarının hassaslığı gibi nitelikler yüzünden bir sınırlama ya da tercih durumu var mı? İş ne gibi yetenekler gerektiriyor.

* **Mesleğe Hazırlanma ve Giriş Nasıl Olmaktadır?:** Meslek nasıl bir eğitim gerektiriyor? Eğitimi veren kurumlar, eğitimin süresi, bu okullara giriş koşulları vb.

* **Meslekte İlerleme ve Kazanç Durumu:** Mesleğin başlangıçtaki statüsü nasıldır? İlerleme olanağı ne kadardır? Meslek ömür boyu sürecek nitelikte midir?

* **İş Bulma Olanağı ve Mesleğin Geleceği:** Mesleğe mensup insanların sayısı ve ülkemizde duyulan ihtiyaç nedir? Örneğin; günümüzde günün koşullarının gereği olarak bazı meslekler oldukça revaçta. Bunlar bankacılık ve finans bilgisayar, tekstil ve endüstri mühendisliği, reklam, iletişim vb., sosyal bilimlerin öneminin artmasıyla beraber sosyoloji, psikoloji, hukuk vb. meslek alanları oldukça iyi durumda.

- **MESLEKİ REHBERLİKTE ÖĞRENCİYİ TANIMA**

Her zaman için en güzel meslek, bireyin özellik ve koşullarını en uygun olan onu en çok tatmin edecek olan meslektir. Kısaca bireye her yönden en uygun olan meslektir. Bunun için bireyin şu dört temel özelliği göz önüne alınmalıdır.

- **Kişilik Özellikleri:** Kişisel özellikler, bireyden bireye farklılık gösteren ve insanın karakterini ön plana çıkaran özelliklerdir. Bireyin seçeceği meslek; yetenekleri, mesleki ilgi ve değerleri, kişilik özellikleri ile uyuyorsa kişi yapacağı işten çok yüksek olasılıkla mutluluk duyar, doyum sağlar. Böylelikle birey, kendisi için en doğru mesleği seçmiş olur.
- **Yetenek:** Bir kimsenin bir şeyi öğrenme ve yapabilme gücüne denir. Yeteneklerimiz, anne babamızdan genetik olarak kromozomlarla bize aktarılan; doğuştan sahip olduğumuz aynı zamanda çevresel koşulların etkisiyle ve eğitimle geliştirilebilen özelliklerimizdir. İnsan zekâsının tek bir boyutu yoktur. İnsan beyni, 8 temel zekâ (yetenek) alanından oluşur.
- **İlgi:** Bireyin bir faaliyetten hoşlanma ve haz alma; faaliyeti sevip -sevmeme; derecesidir. Birçok faaliyet arasından belirli birkaç faaliyeti sıklıkla tercih ediyorsak, bu aktiviteler ve faaliyetlere ilgi duyuyoruz demektir. İlgi alanları 11 maddede sıralanmıştır: temel bilim, sosyal bilim, canlı varlık, mekanik ilgi, ikna, ticaret, iş ayrıntıları, edebiyat, güzel sanatlar, müzik, sosyal yardım.
- **Değer:** Bir mesleği bizim için değerli kılan özelliklere 'mesleki değerler' denir. Meslek değerlerimizle uyumlu bir mesleği seçmek, yaptığımız işten doyum sağlamak işin sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir. Her mesleğe atfedilen değer bireyden bireye değişir.

ÖĞRETMENLER İÇİN İPUÇLARI

- Öğrencilerinizin tanışırken aileleri ile işbirliği içinde olmaya çalışın.
- Öğrencilerin hangi alanlarda başarı olduğu ve neleri yaparken mutlu oldukları zamanı gözlemleyin.
- Öğrencilerin düşüncelerini ve planları dinleyip, önemseyin.
- Öğrencilere kendilerini tanımaları ve meslek seçimleri konusunda onlara güvendiğinizi hissettirin.
- Öğrencilerin kararlarında eleştirmeden veya yadırgamadan dinlemeye çalışın.
- Öğrencilerinize meslekler hakkında bilgi vermeye çalışın, eğer öğrenciniz kararsızlık yaşıyorsa Okul rehberlik servisine yönlendirin. Okulunuzda Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman yoksa Rehberli ve Araştırma Merkezlerine öğrencinizi yönlendirmeye çalışın.

100.YIL ORTAOKULU REHBERLİK SERVİSİ

Hatice ARSLAN BAYRAK

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen